

Basisschool
Sterrenrijk

Respectprotocol

Molenstraat 42a

6161 CV Geleen

T: 046 4746016

E: info@bssterrenrijk.nl

W: www.bssterrenrijkl.nl

Respectprotocol

Inhoudsopgave

<i>hoofdstuk</i>	<i>onderwerp</i>	<i>pagina</i>
1.	Doelstelling	3
2.	Voorwaarden	3
3.	Respectloos gedrag en pesten	4
4.	Signalen dat er gepest wordt	4
5.	Hoe wij omgaan met respectloos gedrag en pesten	5
6.	PBS en PBS-regels	5
7.	Als er toch gepest wordt	8
8.	Consequenties voor overtreding van respectafspraken	8
9.	Begeleiding	9
10.	Adviezen aan de ouders	10
11.	Verantwoording	10
<u>Bijlagen</u>		
1.	Schoolregels	11
2.	Respect-afspraken	12
3.	Reflectie-formulier bij overtreden van de schoolregels	13

1. Doelstelling

Een belangrijke voorwaarde voor een goede ontwikkeling is een veilige, positieve omgeving waarin je jezelf mag zijn en kunt stralen. In een dergelijke omgeving zijn de regels duidelijk en zijn de omgangsvormen gebaseerd op respect.

Respectvolle omgang is natuurlijk meer dan niet pesten. Dat inzicht is de reden waarom we in 2019 het bestaande pestprotocol hebben vervangen door dit respectprotocol.

We werken schoolbreed met Positive Behavior Support (PBS), een pedagogisch systeem gericht op het bevorderen van positief gedrag en versterken van gewenst gedrag. Met positief geformuleerde gedragsregels creëren we een sociale schoolomgeving die voorspelbaar en duidelijk is voor leerlingen, teamleden en ouders.

In dit respectprotocol beschrijven we wat gewenst, positief gedrag is en hoe we dit gedrag volgen en stimuleren. Respectloos gedrag, waaronder pesten heeft gevolgen en consequenties; ook deze worden beschreven in dit respectprotocol.

2. Voorwaarden

Om respectvol gedrag te stimuleren voldoen we aan de volgende voorwaarden:

- Leerlingen, onderwijzend en niet-onderwijzend personeel en ouders zien respect als voorwaarde voor een goede leer/leefomgeving.
- Respectloos gedrag en pestgedrag wordt door ouders, leerlingen en andere betrokkenen gemeld bij de leerkracht: we zijn samen verantwoordelijk.
- Wij bevorderen respectvol gedrag door hier structureel aandacht aan te schenken in het onderwijs (PBS).
- Wij handelen preventief en wachten niet totdat respect- of pestproblemen ontstaan (PBS).
- De leerkrachten hebben de kennis om respectloos gedrag en pesten te kunnen signaleren in hun dagelijkse onderwijspraktijk. Zij nemen naar aanleiding daarvan ook duidelijk stelling.
- Wij praten niet alleen over respectloos gedrag en pesten, maar passen afspraken en omgangsregels toe in concreet gedrag en in concrete situaties. Op deze manier wordt kennis omgezet in een vaardigheid om positief met elkaar om te kunnen gaan (PBS).
- In de houding van alle medewerkers lezen kinderen af, dat er respect is voor elkaar en voor alle kinderen op Sterrenrijk.

3. *Respectloos gedrag en pesten*

Kenmerken van respectloos gedrag en pestgedrag:

- Respectloos gedrag is gedrag waarbij andermans grenzen bewust of onbewust overschreden worden.
- Pesten gebeurt berekend, om bewust iemand te kwetsen of te kleineren.
- Pesten is hardnekkig; het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig (het stopt niet vanzelf).
- Pesten is een ongelijke strijd: 'De pestkop ligt altijd boven'.
- De pestkop heeft geen positieve bedoelingen; hij/zij wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
- Het pesten gebeurt meestal door een groep (pester, meelopers en supporters) tegenover een geïsoleerd slachtoffer.
- Pesters kunnen ook handelen uit onmacht (meelopen).
- Pesten heeft meestal een vaste structuur; de pesters zijn meestal dezelfde, net als de slachtoffers.

Gevolgen van respectloos gedrag en pesten:

- Als niet of niet tijdig wordt ingegrepen, kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk als geestelijk) heel pijnlijk en ingewikkeld zijn en heel lang naslepen.
- Het is niet gemakkelijk om tot goede relaties te komen; het herstel verloopt moeizaam.
- Er ontstaat isolement en grote eenzaamheid bij het gekwetste kind.
- De groep lijdt onder een dreigend en onveilig klimaat; iedereen is angstig en wantrouwt elkaar; er is weinig openheid of spontaniteit; er zijn weinig of geen echte vrienden binnen de groep.

4. *Signalen dat er gepest wordt*

Dit kunnen onder andere zijn:

- Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen.
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot.
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
- Briefjes doorgeven.
- Beledigen.
- Opmerkingen maken over huidskleur, haardracht of kleding.
- Isoleren.
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen.
- Op weg naar huis achterna rijden.
- Naar het huis van het slachtoffer gaan.
- Bezittingen afpakken.
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer.

Deze lijst kun je nog verder uitbreiden.

Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen tegen respectloos gedrag en pestgedrag.

5. Hoe wij omgaan met respectloos gedrag en pesten

1. Klassenregels: in elke klas stellen aan het begin van het schooljaar klassenregels op in een groeps gesprek. De leerkracht inventariseert wat de kinderen belangrijk vinden en vat dit samen in gedragsregels.
2. Schoolregels: deze zijn er vanuit PBS. We stellen per twee weken steeds twee regels centraal in de hele school.
3. PBS-kring: eenmaal per week staat de PBS-kring op het lesrooster, gericht op de situatie en omstandigheden in de groep. De leerkracht koppelt hier desgewenst werkvormen aan als rollenspel of groepsopdrachten.
4. Sociogram: met een sociaal en werkgerelateerde vragenlijst brengen we minimaal 1x per jaar (in oktober/november) de pedagogische omgeving in de groep in beeld. Dit gebeurt individueel: in de groepen 3 en 4 mondeling met de eigen leerkracht, in de groepen 5 t/m 8 schriftelijk met een digitale vragenlijst.
5. Voorbeeldgedrag: het is essentieel dat leerkrachten en ouders het goede voorbeeld geven: we zijn duidelijk over de omgang met elkaar, aanvaarden verschillen en praten meningsverschillen uit.
6. Oriëntatiegesprekken: hierin informeren we de ouders van nieuwe leerlingen over ons respectprotocol, de manier waarop wij als school hiermee omgaan en wat wij hierbij van kinderen én ouders verwachten. Het respectprotocol kan ten alle tijden door ouders ingezien worden.
7. Verantwoordelijkheid: alle leerlingen worden medeverantwoordelijk gemaakt voor de sfeer in de klas. De kinderen worden zich er van bewust dat ieders gedrag bijdraagt aan de veiligheid in de groep. De zwijgende middengroep heeft hierin een belangrijke rol, namelijk het recht en de plicht om pesterijen en respectloos gedrag te melden bij de leerkracht.
8. Respectcoördinator: Alex Hendriks. Hij kan ingeschakeld worden door het gepeste kind, de pester, andere kinderen, ouders en leerkrachten. De respectcoördinator is tevens schoolcontactpersoon. Hij neemt het op voor het slachtoffer en zoekt mee naar mogelijke oplossingen.

6. PBS

PBS-afspraken

Schoolregels/ klassenregels:

- Er zijn 20 regels die 2 keer per jaar onder de aandacht komen in de klas tijdens PBS-kring en gedragsregels.
- Elke groep heeft de PBS-kring op het lesrooster staan, bij voorkeur op donderdag.
- De schoolregels hangen op de plaats waar ze toegepast moeten worden (lokaal, gang e.d.). In de onderbouw worden ze zoveel mogelijk visueel gemaakt.
- In de klas zorgt iedere groep voor 5 klassenregels die voor het hele schooljaar gelden. De regels hangen zichtbaar in de klas.

Respectprotocol

- Thermometer: de thermometer wordt ingezet op een bepaalde gedragsregel die de leerkracht samen met de kinderen bepaalt. Dit kan een schoolregel zijn of een klassenregels. De regel wordt afgestemd op de behoefte van de groep.
- Er hangt in elke klas een stoplicht (groen-oranje-rood).
- Er wordt in elke klas bijgehouden hoeveel sterren er verdiend worden met "goed gedrag". Hiervoor wordt de sterrenmeter gebruikt..
- Voor elke 25 kleine sterren wordt er een grote ster naar het MT gebracht, die meetelt voor de schoolbeloning. Bij elke 100 grote sterren volgt een schoolbeloning.
- Basistechnieken belonen zijn:
 - "betrappen" op goed gedrag
 - Toepassen 4:1 regel
 - Bekrachten van de buurman/vrouw
 - Keuze bieden

De PBS gedragsregels

Gang en gebouw:

1. - "Ik loop rustig"
2. - "ik werk rustig op de gang en laat mijn werkplek netjes achter"
3. - "Ik hang mijn jas en tas aan de kapstok"

Toilet:

4. - "Ik was mijn handen na het toiletgebruik"
5. - "Ik laat het toilet netjes achter"

Gymzaal/ Speelzaal:

6. - "Ik ga op de bank zitten als ik omgekleed ben"
7. - "We gaan niet in de berging"
8. - "Alle kleding ligt op het bankje en mijn tas hangt op"
9. - "We gebruiken de materialen pas als de leerkracht toestemming geeft"

Speelplaats:

10. - "Ik meld problemen bij de leerkracht"
11. - "Ik ruim mijn eigen afval op"
12. - "Als de bel gaat ga ik in de rij staan"
13. - "We lopen met de fiets aan de hand"
14. - "We spelen fijn en doen elkaar geen pijn"
15. - "Ik zet mijn fiets in het fietsenrek"

Regels algemeen:

16. - "Ik werk mee aan een goede sfeer op school"
17. - "Ik heb respect voor de ander"
18. - "Ik ben eerlijk"

Respectprotocol

19. - "Ik luister naar een volwassene en houd me aan afspraken"

20. - "Ik help anderen"

Consequenties bij probleemgedrag binnen:

- Klein probleemgedrag groepen 1 t/m 3:
 - Op de nadenkstoel
- Klein probleemgedrag groepen 4 t/m 8:
 - 1^e keer: kindgesprek en 10x de regel schrijven in de pauze op school.
 - 2^e keer: kindgesprek en 10x de regel schrijven in de pauze op school.
 - 3^e keer: kindgesprek en thuis invullen van reflectieformulier (thuis bespreken en laten ondertekenen door ouders).
- Klein probleemgedrag buiten/ gymzaal groepen 1-8:
 - Time out (doorgeven aan desbetreffende leerkracht i.v.m. registratie)
- Groot probleemgedrag: Leerling naar MT. Kindgesprek en thuis invullen van het reflectieformulier. Maatregel is altijd onthouden van **privileges**. Leerkracht stelt ouders hiervan op de hoogte.
- Leerkracht vult bij alle vormen van klein- of groot probleemgedrag de incidentenregistratie volledig in.
- Na elk rapport starten we een nieuwe registratie. Er zijn dus jaarlijks drie momenten waar de registraties worden opgehaald en in kaart gebracht door het PBS-ontwikkelteam.

Check in – check out (bij langdurig probleemgedrag):

- Leerkracht bespreekt mogelijkheid met OC-er . Zij overleggen ook over de te kiezen doelen.
- OC maakt samen met de leerling het check in-check out-boekje.
- Eerste 2 weken: Check in en check out bij MT (in: 8:30 –8:45 en out: 15:00 – 15:30)
- Derde week: Check in bij leerkracht – check out bij leerkracht.
- **Na 3 weken evaluatie** OC, leerkracht en leerling. Eventueel ouders erbij of een terugkoppeling door de leerkracht naar ouders.
- **Onderbouw:** aangepaste kaart maken met 1 doel + beloningssysteem.

Schoolbeloning/ groepsbeloning

- Maximaal 15 per dag = 75 per week (streven).
- 3 grote sterren (75 kleine) is 20 minuten groepsbeloning (zie hieronder, naar keuze groep).
- Groepsbeloningen:
 - Educatief programma kijken (vb. Checkpoint/ Studio Snugger/ Huisje, boompje, beestje/ Koekeloere/ Zandkasteel/ Klokhuis/ Hoelahoep/ Zapp etc)
 - Speelfilm/ animatiefilm kijken alleen op dagen voor een vakantie
Gamen maximaal 40 minuten en 1 keer per jaar (sparen dus)
 - Sparen mag maximaal 2 keer per jaar. De frequentie van belonen moet hoog blijven!

Respectprotocol

- Als de school 100 grote sterren heeft, volgt er een schoolbeloning die door het ontwikkelteam gepland en geregeld wordt. Keuze uit:
 - Voorlezen in een andere groep
 - Wieltjesdag
 - Spelletjesmiddag met ouders
 - Knutselmiddag
 - Waterspellen
 - Traktatie (ijsjes/ plakje cake o.i.d.)

7. Als er toch gepest wordt

Het kan voorkomen dat ondanks alle maatregelen in de preventieve sfeer toch gepest wordt of dat op en andere wijze sprake is van grensoverschrijdend gedrag. Pesten gebeurt meestal stiekem en buiten het gezichtsveld van leerkrachten.

We hebben de belangrijke afspraak dat pestgedrag en grensoverschrijdend gedrag altijd bij de leerkracht gemeld wordt door leerlingen, ouders of andere betrokkenen. Als we zien of vermoeden dat er wordt gepest, dan gaan we over tot de volgende aanpak:

1. Alle leerlingen hebben het recht en de plicht om een pestproblematiek of een ruzie waarbij er een pester, meeloper(s) en een zondebok zijn, aan de meester of juf voor te leggen.
2. De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderinggesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.
3. Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en voert een corrigerend gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. De 5 fasen van bestraffen treden in werking (zie hieronder).
4. De leerkracht biedt altijd hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen (bv. Sova-training).

8. Consequenties voor overtreding van respectafspraken

Stappenplan 5-fasen aanpak

Bij herhaald pestgedrag, respectloosgedrag en grensoverschrijdend gedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling in en schakelt over op de 5-fasenaanpak. Welke fasen en stappen doorlopen worden hangt af van de ernst en hardnekkigheid van het probleem.

Fase 1:

1. De pester (groep 4 t/m 8) krijgt de opdracht schriftelijk te reflecteren op zijn rol en handelingen met behulp van het reflectieformulier (zie bijlage 3). Hierover heeft de leerkracht dan al met de leerling gesproken volgens dezelfde opzet/vragen.
2. De leerkracht bespreekt het ingevulde reflectieformulier kort met het kind en neemt vervolgens contact op met de ouders (persoonlijk op het plein of telefonisch). De leerkracht

Respectprotocol

doet daarbij een beroep op de ouders om het pedagogisch gesprek aan te gaan met hun kind en melden dat het reflectievel mee naar huis gaat voor ondertekening.

3. De leerkracht geeft het reflectieformulier mee naar huis zodat het kind dit thuis kan bespreken met ouders en te laten ondertekenen.
4. De leerkracht maakt afspraken met de pester over gedragsverandering en verbindt er consequenties aan.
5. Zo nodig: de leerkracht geeft de pester de opdracht om een boek te lezen of informatie te zoeken over pesten en de gevolgen ervan (groep 4 t/m 8).
6. Zo nodig: de leerkracht beslist dat de pester een of meerdere pauzes binnen moet blijven om deze informatie tot zich te nemen.

Fase 2:

- Er volgt een gesprek met de ouders als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft voorgaande stappen genoteerd en heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag of grensoverschrijdend gedrag schakelen we bij stap 3 deskundige hulp in, zoals de schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts of schoolmaatschappelijk werk. Uiteraard worden ouders hierover geïnformeerd en hebben we hun toestemming nodig.

Fase 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag of grensoverschrijdend gedrag jegens een groepsgenoot, kunnen we een time-out binnen de school overwegen. Hierbij plaatsen we de pester tijdelijk in een andere groep/omgeving, binnen de school. Dit gebeurt alleen in overleg met de directeur. Deze maatregel kan 2x worden opgelegd.

Fase 5:

- In extreme gevallen waarbij een leerling een gevaar of bedreiging vormt/blijft vormen voor zichzelf of de omgeving, kan een time-out buiten de school worden opgelegd. Deze beslissing gaat via de directeur en kan alleen met toestemming van het college van bestuur. Een leerling komt vervolgens in een schorsings- of verwijderingsprocedure terecht.

9. Begeleiding

Op de volgende manieren begeleiden we de betrokkenen:

De gepeste leerling:

- We tonen medeleven, luisteren en vragen (door).
- We gaan na hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
- We gaan na welke oplossing het kind zelf wil.
- We praten met de ouders van het kind.

Respectprotocol

De pester:

met de pester wordt ook de persoon bedoeld die zich respectloos heeft gedragen

- We praten met de pester en zoeken naar de reden van het pesten.
- We helpen inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- We herinneren de pester aan de gemaakte afspraken.
- We praten met de ouders van het kind.

De grote groep:

- We maken het probleem bespreekbaar in de groep.
- We stellen alle leerlingen verantwoordelijk voor de veiligheid in de groep.
- Kinderen hebben het recht en de plicht om pestgedrag te melden bij de leerkracht; dit is nadrukkelijk géén klikken of verraden.
- We stimuleren dat kinderen een eigen standpunt innemen en niet meelopen.
- We laten kinderen inzien wat het effect van ieders gedrag is op de gepeste leerling.

10. Adviezen aan de ouders

Ouders van gepeste kinderen:

- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Neem het probleem van uw kind serieus, besteed aandacht aan uw kind.
- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Bespreek groepsprocessen en benoem functioneel en minder functioneel gedrag.
- Heb oog voor het goede in uw kind en benoem dit.

Ouders van pesters:

met de pester wordt ook de persoon bedoeld, die zich respectloos heeft gedragen

- Bespreek ongewenst gedrag en benoem gewenst gedrag van uw kind.
- Bespreek de respectafspraken met uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter het beleid van de school staat.
- Neem het probleem van uw kind serieus, besteed aandacht aan uw kind.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Meld uw kind aan voor sociale vaardigheidstraining (Sova).

Ouders van meelopers:

- Maak uw kind bewust van zijn/haar rol in het groepsproces.
- Bespreek met uw kind zijn/haar verantwoordelijkheid voor de veiligheid van de groep.
- Stimuleer uw kind pestrijen te melden bij de leerkracht.

11. Verantwoording

Dit respectprotocol is gebaseerd op het stappenplan van Bob van der Meer, een autoriteit op het gebied van het bestrijden van pestgedrag op scholen.

In november 2019 heeft het team het respectprotocol vastgesteld. De medezeggenschapsraad heeft ermee ingestemd. Met ingang van december 2019 wordt er op de hele school mee gewerkt.

Bijlage 1. Schoolregels / PBS regels

Gang en gebouw:

- - "Ik loop rustig"
- - "ik werk rustig op de gang en laat mijn werkplek netjes achter"
- - "Ik hang mijn jas en tas aan de kapstok"

- **Toilet:**
- - "Ik was mijn handen na het toiletgebruik"
- - "Ik laat het toilet netjes achter"

- **Gymzaal/ Speelzaal:**
- - "Ik ga op de bank zitten als ik omgekleed ben"
- - "We gaan niet in de berging"
- - "Alle kleding ligt op het bankje en mijn tas hangt op"
- - "We gebruiken de materialen pas als de leerkracht toestemming geeft"

- **Speelplaats:**
- - "Ik meld problemen bij de leerkracht"
- - "Ik ruim mijn eigen afval op"
- - "Als de bel gaat ga ik in de rij staan"
- - "We lopen met de fiets aan de hand"
- - "We spelen fijn en doen elkaar geen pijn"
- - "Ik zet mijn fiets in het fietsenrek"

- **Regels algemeen:**
- - "Ik werk mee aan een goede sfeer op school"
- - "Ik heb respect voor de ander"
- - "Ik ben eerlijk"
- - "Ik luister naar een volwassene en houd me aan afspraken"
- - "Ik help anderen"

Bijlage 2.

Respect-afspraken

1. Ik luister naar anderen, dus STOP = STOP.
2. Ik doe niets bij een ander wat ik zelf ook niet fijn vind.
3. Ik speel en werk samen met anderen: iedereen hoort erbij.
4. Ik blijf van anderen en andermans spullen af.
5. Ik help een ander.
6. Ik mag mezelf zijn. Iedereen is anders.
7. Ik spreek anderen op een correcte manier aan.
8. Ik ben eerlijk.
9. Ik groet anderen.
10. Ik ben verantwoordelijk voor mijn eigen gedrag.

Bijlage 3. overtreden van de schoolregels

Overtreden van de schoolregels

Naam:

Groep:

Datum:

1. Welke schoolregel heb ik overtreden ?

.....
.....
.....
.....

2. Wat gebeurde er ?

.....
.....
.....
.....

3. Wat was mijn rol ?

.....
.....
.....
.....

Respectprotocol

4. Wat zijn de gevolgen voor de ander ?

.....

.....

.....

.....

5. Wat zijn de gevolgen voor mij ?

.....

.....

.....

.....

6. Wat kun je doen om dit in het vervolg te voorkomen ?

.....

.....

.....

.....

*Handtekening ouder(s) / verzorger(s):

*Uw kind heeft de schoolregels overtreden. Hij/zij heeft de opdracht gekregen na te denken over zijn/haar rol en handelingen in de ontstane situatie en dit op te schrijven. Dit is door de leerkracht met uw kind besproken en vervolgens mee naar huis gegeven om door u ondertekend te worden. We doen een beroep op u om ook hierover in gesprek te gaan met uw kind.